

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové, soudce Ivo Pospíšila a Michala Bobka v právní věci žalobce: **M. W.**, zastoupen Mgr. Petrem Letovancem, advokátem se sídlem Lidická 544, Třinec, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 2. 2022, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 10. 2023, č. j. 20 Ad 6/2022 - 85,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Petru Letovancovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á o d m ě n a** za zastupování žalobce a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši **1 573 Kč**. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutím ze dne 28. 2. 2022, č. j. X, zamítla námitky žalobce uplatněné proti rozhodnutí ze dne 18. 11. 2021, č. j. X, kterým podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, od 6. 12. 2021 došlo ke snížení výše invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, a napadené rozhodnutí potvrdila.

[2] Proti tomuto závěru žalobce brojil žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Krajský soud nechal přezkoumat zdravotní stav žalobce nejprve Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě. Z posudku ze dne 4. 8. 2022 a protokolu o jednání z téhož dne vyplynulo, že komise se plně ztotožnila se závěry lékařek OSSZ a žalované, a to jak co do příčiny diagnózy dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu žalobce, tak co do jeho hodnocení podle příslušné prováděcí vyhlášky a její přílohy. Posudková komise vycházela také z vyšetření ze dne 12. 6. 2019 ve Fakultní nemocnici v Ostravě a uvedla, že hodnocení zrakové ostrosti předpokládá vždy součinnost posuzovaného a je založeno na ochotě vyšetřovaného spolupracovat a udávat pravdivě, co je posuzovaný schopen na optotypech přečíst. Nejedná se tedy o objektivní vyšetření, neboť je zatíženo velkou mírou subjektivního hodnocení ze strany posuzovaného. Objektivně lze vyšetřit stav zrakového orgánu (oka), tj. vyšetřit na přístrojích střední segment oka, optická media, stav sítnice, evokované potenciály a elektrofyziologickou aktivitu sítnice a tam shledat případnou patologii s tím, že všechna tato vyšetření byla opakovaně bez patologie.

[3] S ohledem na námitky žalobce zadal krajský soud zpracování srovnávacího posudku u posudkové komise MPSV v Hradci Králové, která dospěla ke shodnému posudkovému závěru. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce (ke dni vydání napadeného rozhodnutí) komise považuje poruchu zraku - tupozrakost levého oka, lehkou krátkozrakost pravého oka, snížené prostorové vnímání. Žádným objektivním vyšetřením, tj. vyšetřením, které není odvislé od přímé spolupráce posuzovaného (např. vyšetřením stavu oka a sítnice odborným lékařem, elektrofyziologickým vyšetřením z 6/2019 a rovněž CT vyšetřením mozku z roku 2007) nebyla prokázána žádná patologie, která by podmiňovala udávané potíže ze strany posuzovaného. Posudková komise po prostudování zdravotnické dokumentace a zejména se zohledněním závěrů vyšetření z klinického očního pracoviště ve FN Ostrava neshledala přítomnost organického korelátu, který by podmiňoval tak závažné postižení zraku, jak udává žalobce. Konečné hodnocení poklesu pracovní schopnosti (40 %) odůvodnila posudková komise tím, že nebyla prokázána závažná porucha zrakových funkcí pravého oka. Další zdravotní postižení nezpůsobují podle posudkové komise samostatně větší pokles pracovní schopnosti než rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

[4] Krajský soud proto uzavřel, že v soudním řízení byl jako správný potvrzen závěr žalované, že žalobce je invalidní v prvním stupni, a jeho požadavky na ponechání invalidity vyššího stupně tak nejsou důvodné.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[6] V ní uvedl, že řízení před krajským soudem považuje za zmatečné, neboť nedošlo k řádnému předvolání účastníka řízení. Právní zástupce stěžovatele uvedl, že stěžovatel (žalobce) výslovně trval na své účasti u jednání krajského soudu. Původní termín jednání u Krajského soudu v Ostravě byl nařizen na den 23. 10. 2023 v 10:00 hod. Právní zástupce však podal žádost o změnu termínu jednání vzhledem k plánované dovolené v zahraničí (14. 10. 2023 – 25. 10. 2023, Turecko). K tomu doplnil, že plánovaný návrat 25. 10. 2023 (středa) byl pouze návratem leteckým, avšak dovolenou čerpal až do pátku 27. 10. 2023. Až v průběhu trvání dovolené bylo rozhodnuto o změně termínu, a to na 30. 10. 2023 (pondělí) v 10:00 hod. dopoledne. S ohledem na dobu návratu z dovolené právního zástupce a nově nařazeným termínem soudního jednání pak nebylo fakticky možné vyrozumět

pokračování

stěžovatele o termínu jednání, neboť na něj nebyl k dispozici telefonní kontakt. Nelze tak mít za to, že předvolání bylo účastníku řádně doručeno, přestože byl právně zastoupen.

[7] Dále namítl, že závěry posudkové komise MPSV v Hradci Králové nemohou být dostatečným podkladem pro soudní rozhodnutí, neboť posudek není komplexním zhodnocením zdravotního stavu stěžovatele. V průběhu dne u něj dochází k postupnému zhoršení zraku až k praktické slepotě, což však žádný posudek nijak neakcentoval a nikdy neproběhlo takové zdravotní zkoumání žalobce v odpoledních hodinách, které by bylo schopno toto jeho tvrzení náležitě prozkoumat a objektivizovat. Tato vyšetření v odpoledních hodinách prováděli pouze jeho dřívější lékaři, kteří došli ke zcela jiným závěrům než lékaři posudkové komise MPSV. I z tohoto důvodu navrhnul komplexní znalecký posudek, který by byl nezávislý na hierarchické struktuře posuzujících lékařů z oblasti veřejné správy (posudkoví lékaři OSSZ, posudková komise MPSV), nicméně tomu soud nevyhověl.

[8] Dále namítl nedostatečné zohlednění psychického stavu stěžovatele a jeho vliv na progresi jeho zdravotního stavu v průběhu dne; to bylo pouze bagatelizováno jako nepodstatné, zcela bez komplexního přístupu. Pokud se soud opírá o argumentaci, že stěžovatelem tvrzené problémy jsou objektivně nepřezkoumatelné, měřeními nedošlo k nálezům patologií, a jím tvrzené problémy se zrakem v rámci vyšetření na optotypech jsou odvislé od jeho přímé spolupráce, a tedy takovéto problémy neexistují, pak bez dalšího nelze takovouto argumentaci přijmout. Soud v podstatě konstatoval simulaci žalobce; to prakticky převzal ze závěrů posudkové komise. Neexistence možnosti objektivizovat skutečné zdravotní problémy však přeci nemůže znamenat, že tyto zdravotní obtíže reálně neexistují, zvláště pak v kombinaci se špatným psychickým stavem, který má přímý vliv na udávanou progresi potíží v průběhu dne.

[9] Žalovaná ve svém vyjádření odkázala na posudky PK MPSV. Jejich závěry odpovídají závěrům žalované v napadeném rozhodnutí a ztotožnil se s nimi i krajský soud. Dané posouzení považuje za zákonné a správné. Navrhla proto zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, brojí proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem v souladu s § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v účinném znění (dále jen „s. ř. s.“).

[11] Kasační stížnost byla podána ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce; soud se proto dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[12] O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které

jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, ve světle odstavce 52 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS).

[13] V posuzované věci nevyvstala žádná právní otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, popř. byla řešena rozdílně. Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal důvod, pro který by bylo nutno učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil ani zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Danou věc naopak posoudil v souladu s konstantní judikaturou, od které kasační soud neshledal důvod se odchýlit.

[14] Kasační soud se nejprve zabýval námitkou zmatečnosti s ohledem na tvrzené vadné doručování. Tvrzenou vadu však kasační soud neshledal. Ze soudního spisu krajského soudu soud zjistil, že právní zástupce žalobce požádal dne 12. 10. 2023 o změnu termínu nařízeného ústního jednání s tím, že v termínu od 14. 10. 2023 do 25. 10. 2023 (nikoliv do 27. 10. 2023, jak tvrdí nyní) čerpá dovolenou. Soud této žádosti vyhověl a oznámením ze dne 17. 10. 2023 přesunul jednání na 30. 10. 2023. Kasační soud ověřil, že toto oznámení bylo právnímu zástupci žalobce doručeno téhož dne, tj. 17. 10. 2023 v 9: 28 (viz doručenko založená na č. l. 78 spisu krajského soudu), kdy se do jeho datové schránky přihlásila oprávněná osoba, a došlo tedy k účinnému doručení oznámení o změně termínu. Informace o novém datu jednání tak byla právnímu zástupci žalobce (resp. oprávněné osobě) známa cca 2 týdny předem, což kasační soud považuje za zcela dostačující pro (případné) vyrozumění klienta (žalobce) o této změně. Účelovost této námítky pak dokládá i samotný záznam z jednání ze dne 30. 10. 2023; právní zástupce žalobce soudu sdělil, že s klientem (žalobcem) není v žádném kontaktu a neví tedy, zda se žalobce osobně jednání zúčastní, či nikoliv. Tvrzení o nemožnosti kontaktovat klienta po návratu z dovolené a jeho výslovný zájem na účasti na soudním jednání je tak zjevně nepravdivé. Kasační soud proto uzavírá, že řízení před krajským soudem namítanou vadou netrpí.

[15] V další části kasační stížnosti stěžovatel brojí již proti samotným závěrům krajského soudu a nedostatečnosti provedených posudků PK MPSV.

[16] Soud předně poukazuje na ustálenou judikaturu, podle níž posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob posuzuje Ministerstvo práce

pokračování

a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, publikovaný pod č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán. Posouzení invalidity, data jejího vzniku, trvání či zániku je v kompetenci posudkových komisí. Soud totiž nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2016, č. j. 3 Ads 266/2015-48, ze dne 13. 12. 2018, č. j. 5 Ads 202/2016-29, ze dne 11. 10. 2023, č. j. 7 Ads 39/2023-22, či ze dne 29. 11. 2023, č. j. 7 Ads 179/2023-26 atp.). Úkolem správních soudů je vyhodnotit, zda je posudkový závěr posudkové komise náležitě, přesvědčivě a srozumitelně odůvodněn (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22, ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013-43, ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46, či ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15).

[17] Krajský soud v nyní posuzované věci vycházel celkem ze 4 různých posudků PK MPSV (předně posudků PK MPSV v Ostravě a v Hradci Králové, které byly zadány v rámci nyní souzené věci) posuzujících zdravotní stav stěžovatele; ty stanovily míru poklesu pracovních odpovídající invaliditě I. stupně. Vážnější onemocnění, resp. výraznější snížení pracovních schopností nezjistily. Krajský soud podrobně jednotlivé posudky rozebral a následně uzavřel, že jsou řádně odůvodněné a přesvědčivé (bod 12 napadeného rozsudku).

[18] Kasační soud je přesvědčen, že posudkové komise se zabývaly všemi relevantními okolnostmi a tyto posoudily a odůvodnily logickým a vnitřně bezrozporným způsobem. Posudkové komise v soudním řízení ve svých posudcích velmi obsáhle a podrobně zrekapitulovaly odborné lékařské nálezy, z nichž vycházely. Zohlednily přitom všechny stěžovatelem akcentované podklady, vč. zdravotní dokumentace vyhotovené jeho praktickou lékařkou, včetně namítaného zhoršeného psychického stavu.

[19] V dalších částech kasační stížnosti stěžovatel opakovaně zpochybňoval správnost a úplnost posouzení jeho zdravotního stavu, poukazoval na vady před žalovanou atp. K těmto tvrzením soud odkazuje na výše uvedené a dodává, že by v řízení nedošlo k vadám, pro které by bylo třeba přistoupit ke kasaci rozsudku, resp. správních rozhodnutí. Rozhodnutí žalované má plnou oporu v právní úpravě a obsahu spisu. Žalovaná vypořádala všechny vznesené námitky, přičemž náležitě odůvodnila, z jakých důvodů nebylo lze stěžovateli přiznat invalidní důchod vyššího stupně (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 6 Ads 61/2013-34, ze dne 24. 1. 2021, č. j. 2 Ads 9/2020-22, ze dne 11. 10. 2023, č. j. 7 Ads 39/2023-22, ze dne 29. 11. 2023, č. j. 7 Ads 179/2023-26, ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46, či ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15 atp.).

[20] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce, že soud nepřípustně zlehčuje zdravotní stav stěžovatele, resp. dochází k ignorování stěžovatelových zdravotních obtíží. I v dalších ohledech odpovídal postup správních orgánů a krajského soudu judikatuře (srov.

rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2022, č. j. 10 Ads 116/2022-54, ze dne 15. 11. 2022, č. j. 1 Ads 146/2022-27, ze dne 31. 1. 2023, č. j. 4 Ads 93/2022-24, ze dne 14. 12. 2023, č. j. 4 Ads 271/2023-67, či ze dne 20. 12. 2023, č. j. 9 Ads 168/2022-36). Nejvyšší správní soud proto v plném rozsahu přebírá závěry obsažené v rozsudku krajského soudu, opřené o jednotlivé posudky PK MPSV a v podrobnostech na ně odkazuje. Nejvyšší správní soud proto nemohl shledat případnou ani polemiku stěžovatele s jejich argumentací.

[21] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl dle § 104a odst. 1 s. ř. s. jako nepřijatelnou.

[22] Na závěr Nejvyšší správní soud podotýká, že samostatně nerozhodoval o stěžovatelově návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o kasační stížnosti rozhodl bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 2 Azs 3/2003 - 44).

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, avšak jedná se o věc sociální péče, a proto jí na základě § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů nenáleží. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[24] Žalobci byl usnesením krajského soudu ze dne 15. 12. 2022 ustanoven zástupce z řad advokátů, jehož odměnu a hotové výdaje hradí podle § 35 odst. 10 s. ř. s. stát; postupuje se přitom podle vyhlášky číslo 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Odměna za zastupování advokátkou v řízení o kasační stížnosti byla určena podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a to za jeden úkon právní služby poskytnuté stěžovateli v řízení o kasační stížnosti (písemné podání - kasační stížnost, resp. její doplnění). Odměna činí 1 000 Kč a režijní paušál činí 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Jelikož advokát je plátcem DPH, podle § 35 odst. 10 věty druhé s. ř. s. se odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 21 % z částky 1 300 Kč, tj. 273 Kč. Ustanovenému zástupci stěžovatele tedy náleží odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti v celkové výši 1 573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2024

Lenka Kaniová

pokračování

předsedkyně senátu